

Propisi vezani za ihram

الإحرام

< البوسنية >

Muhammed ibn Ibrahim et-Tuvejdžiri

محمد بن إبراهيم التويجري

Prevodilac: Senad Muhić

Revizor: Ersan Grahovac

ترجمة: سناد موهيتش

مراجعة: أرسان غراهوفاتس

Propisi vezani za ihram

Ihram

Ihram je namjera ulaska u obred hadždža ili umre.

Mudrost propisivanja ihrama

Allah je Svojoj Kući Ka'bi dao svetu teritoriju i mikate koje ne smije proći onaj ko želi doći do nje, osim ukoliko ispunjava određene uslove i sa određenim namjerama.

Mjesto na kojem se oblači ihramska odjeća

Sunnet je da se ihramska odjeća odjene na mikatu, nakon kupanja. Ihramska odjeća muškarca se sastoji od gornjeg i donjeg ogrtača, te papuča. Onome ko živi blizu mikata, poput stanovnika Medine i Taifa propisano je da obuče ihramsku odjeću u svojoj kući, a zatim da zanjati obred na mikatu. Ovaj propis se odnosi i na one koji u Mekku dolaze zračnim saobraćajem. Od Abdullaha b. Abbasa, radijallahu anhumu, se prenosi da je kazao: „Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, krenuo je (u Mekku) iz Medine, pošto se začesljao, nauljao, obukao ogrtače za donji i gornji dio tijela (izar i rida'), on i njegovi drugovi, i nije ništa zabranio od tih ogrtača što se oblači izuzev onoga što je obojeno šafranom čiji tragovi ostaju na koži. Kada je osvanuo u Zul-Hulejfi, uzjahao je, i kada je stao na Bejda'u, otpočeo glasno učenje telbijje sa ashabima i stavio privjesak na vrat svoje deve – kurvana.¹ To je bilo kada je ostalo još pet dana od zul-ka'deta.“²

Način ulaska u ihrame

1. Muškarcu je sunnet da se, ukoliko želi obaviti hadždž ili umru, okupa, očisti, i namiriše sa najljepšim mirisom, ali da ne miriše odjeću. Treba da obuče dva čista bijela ogrtača, nakon što skine svoju šivenu odjeću, te da obuče papuče.

Ženi je sunnet da se prije ulaska u ihrame okupa, pa makar bila u menstrualnom i postporođajnom ciklusu i ona može da obuče bilo koju vrstu odjeće koja prekriva tijelo. Ne smije obući odjeću u kojoj bi se isticala mimo ostalih, zatim usku odjeću, ili onu u kojoj bi oponašala muškarce i nevjernike. Također neće obući rukavice i nikab.

2. Sunnet je da se uđe u ihram, ako je to moguće nakon klanjanja namaza, bilo da se radi o obaveznom ili dobrovoljnom namazu.

Zatim da zanjati ulazak u obred koji želi (hadždž ili umra).

Također je sunnet da uđe u ihram i prouči telbijju, nakon namaza u džamiji ili kad se prevozno sredstvo kojim ide, okrene prema kibli.

Sunnet je da se zahvaljuje Allahu, slavi Ga, i veliča, prije nego što prouči telbijju za ulazak u obred.

¹ Okačivši nešto oko njenog vrata da bi se znalo da je to kurban. Vidjeti: Muhammed ibn Jusuf el-Kermani, *el-Kevakibud-derari*, 8/75. (op. rev.)

² Bilježi Buharija, br. 1545.

3. Sunnet je onome ko je ušao u obred da zanijeti obred koji želi, pa će tako onaj ko želi obaviti umru kazati: **Lebbejke umreten**. Onaj ko obavlja *ifrad*³ hadždž, kazat će: **Lebbejke hadždžen**, a onaj ko obavlja *kiran*⁴ hadždž, kazat će: **Lebbejke umreten ve hadždžen**. Osoba koja obavlja hadždž *temettu*,⁵ kazat će: **Lebbejke umreten**.

Propis da neko, prilikom nijjeta obreda uslovi da će prekinuti obrede, ako bude imao opravdanje

Punoljetnoj osobi koja uđe u obred hadždža ili umre je obaveza da taj obred privede kraju, dok tu obavezu nema maloljetna osoba, jer ona svakako nije šerijatski obveznik niti mora izvršavati naredbe.

Ukoliko je onaj ko ulazi u obred bolestan ili strahuje od nečega, sunnet mu je da prilikom ulaska u obred kaže: „**In habeseni habis fe mehilli hajsu habesteni – ako me nešto zaustavi – moje oslobađanje od ihrama je tamo gdje si me zaustavio.**“ Kada ovo kaže i nakon toga se pojavi nešto zbog čega mora prekinuti obrede, može da prekine i u tom slučaju ne mora klati kurban kao otkup. Ukoliko ne kaže ove riječi, pa se desi nešto zbog čega mora prekinuti, onda je obavezan da zakolje kurban kao otkup, a nakon toga će se ošišati i izaći iz obreda.

Allah Uzvišeni kaže: **Hadždž i umru radi Allah izvršavajte (upotpunite)**. (El-Bekare, 196.) Prenosi se da je Aiša, radijallahu anha, kazala: „**Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ušao je kod Duba'e ćerke Zubejrove i rekao joj: 'Vjerovatno si naumila poći na hadždž?' 'Tako mi Allaha, ja se osjećam veoma slabo!', odgovori ona. 'Kreni na hadždž.', reče joj on, 'ali prilikom nijjeta postavi uvjet i reci: 'O Allahu, moje oslobađanje od ihrama je tamo gdje si me zaustavio.**“⁶

Propis klanjanja namaza prilikom ulaska u obred (ihram)

Sunnet je onome ko želi obaviti hadždž ili umru da obred zanijeti nakon namaza. Ukoliko je nastupilo vrijeme farz namaza, klanjat će ga i nakon toga ući u obred. Ukoliko nije vrijeme farz namaza, klanjat će dva rekata dobrovoljnog namaza i nakon njih ući u obred. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je na Zu-l-Hulejfi ušao u obrede nakon što je klanjao i farz i dobrovoljni namaz i ovaj način je potpuniji. Onaj ko uđe u obred nakon farza ili nakon nafile, pokorio se jednom dijelu naredbe, dok onaj ko nije ušao u obred ni nakon farza ni nakon nafile, nije se pokorio, jer nije uradio ono što je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uradio kada je ulazio u obred.

Ibn Abbas, radijallahu anhumu, priča da je Omer, radijallahu anhu, rekao: „**Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako za dolinu Akik kaže: 'Sinoć mi je od moga Gospodara došao posjetilac i rekao: 'Klanjaj u ovoj blagoslovljenoj dolini i reci: 'Umra s hadžom!**“⁷

Način učenja telbijje

³ *Ifrad* je vrsta hadždža u kojoj hadžija zanijeti samo hadždž bez umre, i nije mu obavezno zaklati hadždžski kurban kao jedan od obreda hadždža. Vidjeti: *el-Meusuatul-fikhijetil-kuvejtijje*, 5/281-290. (op. rev.)

⁴ *Kiran* je vrsta hadždža u kojoj hadžija samo hadždž i umru zajedno, i njemu je obavezno zaklati hadždžski kurban kao jedan od obreda hadždža. Njegov glavni tavaf i sa'j dovoljni su i za hadždž i za umru zajedno. Vidjeti: *el-Meusuatul-fikhijetil-kuvejtijje*, 33/80-89. (op. rev.)

⁵ *Temettu*' je vrsta hadždža u kojoj hadžija prije hadždža najprije zanijeti i obavi umru (unutar hadždžskih mjeseci – ševval, zul-ka'de i zul-hidždže), a nakon završetka umre oslobađa se ihrama i osmog zul-hidždžeta zanijeti otpočinjanje obreda hadždža i odlazi na Minu. Obavezno mu je zaklati kurban. Vidjeti: *el-Meusuatul-fikhijetil-kuvejtijje*, 14/6-15. (op. rev.)

⁶ Bilježi Buharija, br. 5089., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 1207.

⁷ Bilježi Buharija, br. 1534.

Sunnet je da onaj ko je već ušao u obred (ihrame) i ko je ušao u svoje prevozno sredstvo, nakon zahvale Allahu, iskazivanja slave Njemu riječima *subhanallah* i veličanja izgovarajući *Allahu ekber*, kaže:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ

*Lebbejkellahumme, lebbejk, lebbejke la šerike leke lebbejk! Innel hamde ven-ni'amete leke, vel mulk! La šerike lek/Odazivam Ti se, Allahu moj, odazivam! Odazivam se Tebi, Koji nemaš sudruga. Odazivam Ti se! Tebi pripada svaka hvala, blagodati i vlast i nemaš sudruga.*⁸

Prenosi se da je Ebu Hurejre kazao: „Dio telbijje koju je učio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bile su i riječi:

لَبَّيْكَ إِلَهَ الْحَقِّ، لَبَّيْكَ

*Lebbejke ilahe-l-hakki/Odazivam ti se Istiniti Bože.*⁹

Vrijednost telbijje

Sunnet je onome ko je ušao u obred da puno uči telbijju, jer je ona simbol hadždža i umre. Muškarac treba telbijju da uči glasno, dok će je žena učiti glasno samo ako ne postoji bojazan od fitne. S vremena na vrijeme će učiti telbijju, pa kelimei šehadet, pa tekbire i tako naizmjenično. Kada je u pitanju umra, učenje telbijje se prekida kada se uđe u najnižu granicu harema, dok se prilikom hadždža njeno učenje prekida prilikom bacanja kamenčića na Džemretu-l-akabe, prvi dan Bajrama. Sehl b. Sad, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Nijedan musliman neće izgovoriti telbijju, a da je, s njegove desne i lijeve strane, ne izgovori svaki kamen, drvo i glina, s kraja do na kraj zemlje.**“¹⁰

Šta je obaveza hadžiji da uradi?

Obaveza je onome ko obavlja hadždž ili umru da obrede izvrši onako kako ih je izvršio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kako bi mu bili primljeni i u sevap upisani. Hadžiji, a i drugima je obaveza biti pokoran, izvršavajući naredbe i kloneći se zabrana, te da se čuva laži, ogovaranja, rasprava i ružnog ponašanja. Također, obaveza mu je da izabere sebi dobro društvo, te da hadždž i umru izvršava koristeći samo halal stečeni imetak. Allah Uzvišeni kaže: ***Hadždž je u određenim mjesecima. Onom ko se obaveže da će u njima obavljati hadždž nema snošaja sa ženama, nema ružnih riječi i nema svade u danima hadždža. A za dobro koje učinite, Allah zna. I onim, što vam je potrebno za put, snadbijte se. A najbolja opskrba je bogobožnost. I Mene se bojte, o razumom obadareni.*** (El-Bekare, 197)

Mahzurati ihrama – stvari koje je zabranjeno činiti onome ko je započeo obrede hadždža ili umre

Mahzurati su stvari koje je zabranjeno činiti onome ko je ušao u obred zbog toga što je ušao u obred. Od Abdullaha b. Omera, radijallahu anhumu, se prenosi da je neki čovjek rekao: „**Allahov Poslaniče, šta je muhrimu od odjeće dozvoljeno obući?**“ „**Neće oblačiti košulje, turbane, sirvale,¹¹ ogrtače sa kapuljačom, niti mestve. Međutim, ako neko ne nađe nanule**

⁸ Bilježi Buharija, br. 1549., i Muslim, br. 1184.

⁹ Hadis je ispravan, a bilježe ga Nesai, br. 2752., i ovo je njegova verzija, i Ibn Madžeh, br. 2920.

¹⁰ Hadis je ispravan, a bilježe ga Tirmizi, br. 828., i ovo je njegova verzija, i Ibn Madžeh, br. 2921.

¹¹ Gaće, pantalone, dugačke gaće, sve što ima nogavice. (op. rev.)

(ili papuče), neka obuče mestve, ali neka ih prethodno podreže do ispod gležnjeva. I ne oblačite ništa što je dotagao šafran ili vers.^{12,13}

Muškarcu je zabranjeno da obuva čarape i mestve, osim ako ne nađe papuče. U tom slučaju će obući mestve i neća ih sjeći, jer je taj propis derogiran. Mestva je dio platna kojim se prekrivaju stopala i članci, a pravi se od kože ili sličnog materijala. Čarape su od vune ili sličnog platna, a njima se također prekriva stopalo do članaka. Ženama je dozvoljeno da obuku i čarape i mestve. Rukavice ne smije oblačiti ni muškarac ni žena.

I ženi i muškarcu koji su ušli u obred (ihram) zabranjeno je sljedeće:

1. Brijanje ili skraćivanje kose.
2. Odjsecanje noktiju.
3. Prekrivanje glave muškarcu.
4. Oblačenje šivene odjeće za muškarce. Pod šivenom odjećom se podrazumijeva ono što je krojeno prema izgledu tijela, poput duge košulje, ili što je krojeno prema izgledu gornjeg dijela tijela, poput majice, ili prema izgledu donjeg dijela tijela, poput sirvala, ili ono što je krojeno prema izgledu nekog dijela tijela, poput rukavica ili čarapa, kapice za glavu ili turbana i gutre.
5. Mirisanje tijela ili odjeće.
6. Ubijanje divljači čije je meso dozvoljeno jesti i njihov lov.
7. Sklapanje bračnog ugovora.
8. Da žena prekrije lice nikabom, burkom ili nečim sličnim (šivenim za lice), i da obuče rukavice.
9. Bračno naslađivanje, mimo spolnog kontakta. Ukoliko na taj način se doživi izbacivanje sperme, hadždž nije pokvaren, ali je učinjen ogroman grijeh nakon kojeg se treba okupati, učiniti pokajanje i nastaviti sa obredom.
10. Spolni kontakt i ovo se smatra najgorim vidom kršenja svetosti ihrama.
11. Sve što ima veze sa spolnim kontaktom od riječi (ar. er-refes), griješenje, rasprava.

Ko uradi nešto od ovih prijestupa iz zaborava ili neznanja ili pak pod prisilom, nema grijeha, niti se treba otkupiti, ali se mora kanići tog djela što prije.

Ko uradi nešto od ovih prijestupa – mimo govora koji vodi spolnom odnosu, grijeha i rasprave – namjerno i pod spoznajom da je to prijestup, ali zbog određenog razloga poput neke bolesti, onda treba da se iskupi, ali nije griješan.

Ukoliko to uradi bez opravdanja i potrebe za tim, onda je griješan i treba da se otkupi otkupom koji je propisan za određeni prijestup, te da ga napusti i da se pokaje.

Propis kada onaj ko je u ihramima ima spolni kontakt

Postoje dvije situacije u vezi onoga ko uđe u obred hadždža ili umre, a nakon toga ima spolni kontakt:

Prva: Ukoliko ima spolni kontakt, iz zaborava ili neznanja, ili pak bude prisiljen, onda nema grijeha, niti se mora iskupiti, nego će samo nastaviti gdje je stao.

Druga: Ukoliko namjerno ima spolni kontakt, učinio je ogroman grijeh i izložio je svoj obred pokvarenosti, jer je prešao Allahove granice, te je narušio svetost harema i obreda. Takav se mora pokajati i od Allaha zatražiti da mu oprost taj ogromni grijeh. Allah Uzvišeni kaže:

¹² Žuta biljka slični susamu, lijepog mirisa i koristi se za bojenje. Vidjeti: es-Sefarini, *Keššaful-lisam šerhu umdetil-ahkam*, 4/118. (op. rev.)

¹³ Bilježi Buharija, br. 1542., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 1177.

Hadždž je u određenim mjesecima. Onom ko se obaveže da će u njima obavljati hadždž nema snošaja sa ženama, nema ružnih riječi i nema svađe u danima hadždža. A za dobro koje učinite, Allah zna. I onim, što vam je potrebno za put, snadbijte se. A najbolja opskrba je bogobojaznost. I Mene se bojte, o razumom obadareni. (El-Bekare, 197.) Aiša, radijallahu anha, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Ko uradi djelo koje nije od naše vjere, odbija mu se.**“¹⁴

Razlika između muškarca i žene po pitanju ihrama

Žena je u većini slučajeva kao i muškarac kada je u pitanju ono što smo kazali u vezi ihrama. Ona se samo razlikuje u tome da smije obući bilo kakvu krojenu ili šivenu odjeću koja nije ukrašena, ne smije da nosi nikab, a glavu će da pokrije. Prekrivačem koji joj je na glavi prekrit će i lice ako bude u blizini muškaraca koji joj nisu bliža rodbina (mahremi). Također ne smije da oblači rukavice, ali smije da nosi ukrase.¹⁵

Vrijeme izlaska iz obreda (tehallul)

1. Prilikom prvog tehallula za vrijeme hadždža, bivaju mu dopušteni mahzuratul-ihram osim spolnog kontakta. Taj tehallul biva nakon što se bace kamenčići na džemretu-l-akabe i nakon što se obrije (ili skrati) kosa. Kada poslije toga učini i tavaf oko Kabe, biva mu dozvoljeno sve, pa čak i spolni kontakt sa suprugom.

2. Tehallul kada je u pitanju umra biva nakon što se završi tavafom, sa'jom između Saffe i Merve i brijanjem ili šišanjem kose.

Propis žene koja je u obredima dobije menstruaciju

Ako žena koja obavlja hadždž temettu' dobije menstruaciju prije nego što obavi tavaf, i boji se da će je proći obredi hadždža, spojiti će hadždž i umru i time preokrenuti svoj hadždž u vrstu *kiran*. Isti je propis i sa osobom koja ima neko drugo opravdanje. Žena u menstrualnom i postporođajnom ciklusu čini sve obrede osim tavafa. Ukoliko dobije menstruaciju dok je u tavafu (za umru), napustiće ga, a ako nema dovoljno vremena da čeka da joj prođe hajz ili nifas pa da nakon toga obavi umru pa hadždž, ona će zanijetiti spajanje hadždža i umre i time će čini hadždž koji je *kiran*.

Propis kraćenja kose i noktiju za osobu koja je u ihramima

Osobi koja je u ihramima nije dozvoljeno kratiti kosu, dlake na tijelu, niti nokte. Allah Uzvišeni kaže: **Hadždž i umru radi Allaha izvršavajte. A ako budete spriječeni, onda kurbane koji vam se nađu pri ruci zakoljite, a glave svoje, dok kurbani ne stignu do mjesta svoga, ne brijte.** (El-Bekare, 196.) Odsjecanje noktiju i uklanjanje dlaka sa tijela je prljavština koju je Allah naredio da se ukloni nakon tehallula, što ukazuje da je taj postupak u toku obreda (ihrama) zabranjen, kao što Allah Uzvišeni kaže: **Zatim, neka sa sebe prljavštinu uklone, neka svoje zavjete ispune i neka oko Hrama dnevnog obilaze.** (El-Hadždž, 29.) Nije preneseno da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dok je bio u ihramima odsjekao nokte ili dlake sa tijela, pa nije dozvoljeno ni onome ko je u obredima da to čini, osim sa dokazom. Džabir, radijallahu anhu

¹⁴ Bilježi Buharija, br. 2697., i Muslim, br. 1718.

¹⁵ Kaže šejh Muhammed ibn Salih el-Usejmin: „Ihram ne sprečava ženu da se ukrašava, ali joj je obaveza da te ukrase ne pokazuje pred muškarcima. Kada je sama kod kuće, ili u društvu žena, ili sa mužem, ili sa onima koji su joj mahrem, nema smetnje da se ukrasi.“ Vidjeti: *eš-Šerhul-mumtî'*, 7/166. (op. rev.)

kaže: „**Vidio sam Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, na dan klanja kurbanda, na njegovoj jahalici, kako govori: 'Podučite se obredima, jer ja ne znam da li ću ikad više obaviti hadždž.'**“¹⁶

Šta je dozvoljeno osobi koja je pod ihramom?

1. Dozvoljeno je da zakolje devu, kravu, ovcu, kokoš i sl. Ima pravo da ubije životinju koja ga uznemirava bez obzira da li to bilo u granicama harema ili ne, poput lava, vuka, leoparda, tigra, zmije, akrepa, miša i svega što stvara neprijatnosti, poput daždevnjaka. To je najbolje ubiti jednim udarcem, a onaj ko ga ubije ima stotinu dobrih djela. Dozvoljeno mu je također da lovi kopnene životinje i da ih jede. Allah Uzvišeni veli: ***Vama se dopušta da u moru lovite i da lov jedete, da se njime vi i putnici koristite, a zabranjuje vam se da na kopnu lovite, dok obrede hadždža obavljate. I bojte se Allaha pred kojim ćete se sabrati.*** (El-Maide, 96.) Prenosi se od Aiše, radijallahu anha, da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Pet (vrsta) životinja su štetni i mogu se ubiti i u Haremu: škorpija, miš, kobac, vrana i pas koji napada.**“¹⁷

2. Dozvoljeno mu je da se kupa, kvasi glavu i odjeću, a može i da zamijeni ihrame. Dozvoljeno mu je da nosi srebrni prsten, naočare, slušalice, sat na ruci, te da stavi pojas i obuče nanule (ili papuče), pa makar bili i šiveni. Dozvoljen mu je umotavanje rane, davanje injekcija, i uzimanje krvi za analizu i sl.

3. Dozvoljeno mu je da pomiriše neki miris, da bude u hladu nekog šatora, suncobrana, ili krova auta i ribanje ili češljanje glave, pa makar neka dlaka i spala sa nje. Onome ko želi da kolje kurban, a obavlja hadždž u prvih deset dana zu-l-hidždžeta, ne treba da nakon ulaska u ihram uklanja dlake i sječe nokte. Dozvoljeno mu je samo da skрати ili obrije kosu ako obavlja hadždž temettu',¹⁸ jer je brijanje kose ili kraćenje obred hadždža.

Šta se radi sa osobom koja umre dok je u ihramima?

Za onoga ko umre dok je u obredima hadždža ili obredima 'umre, ne upotpunjavaju se obredi, a ukopaće se u odjeći u kojoj je umro, jer će se na Sudnjem danu takva osoba proživjeti izgovarajući telbijju. Za onoga ko umre, a nije klanjao, ne obavlja se hadždž, niti se sadaka dijeli za njega, jer je takva osoba otpadnik od vjere. Od Abdullaha b. Abbasa, radijallahu anhum, se prenosi da je jednog čovjeka koji je bio u ihramu oborila njegova deva i vrat mu zgnječila (usmrtila ga). Mi smo bili tu sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, koji nam je rekao: „**Okupajte ga vodom sa sidrom i zamotajte ga u dvije haljinke, a nemojte ga namirisati i pokrivati mu glavu, jer će ga Allah na Sudnjem danu proživjeti, a on će učiti telbijju.**“¹⁹

¹⁶ Bilježi Muslim, br. 1297.

¹⁷ Bilježi Buharija, br. 1829., i Muslim, br. 1198., i ovo je njegova verzija.

¹⁸ Tj. onaj ko obavlja hadždž temettu' nakon što obavi umru prije hadždža i pošiša ili obrije kosu (što predstavlja završetak te umre) može činiti sve što je inače u ihramima zabranjeno (mahzuratul-ihram) ako ne planira da kolje kurban za bajram, dok, ako planira klati kurban za bajram, ne treba činiti ništa od mahzuratul-ihram osim brijanja ili kraćenja kose na kraju spomenute umre. (op. rev.)

¹⁹ Bilježi Buharija, br. 1267., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 1206.